

Alva Myrdal-centrum

Verksamhetsberättelse 2024

UPPSALA
UNIVERSITET

Innehåll

Förord	3
Bakgrund	4
Utbildning.....	4
Forskning	5
Samverkan	14
Ledning och administrativt stöd	15
Ekonomi	16
APPENDIX 1	17

Förord

År 2024 präglades av ett fortsatt försämrat omvärldsläge. Det är möjligt att peka på många oroande exempel. Rysslands invasionskrig av Ukraina intensifierades, och kriget mellan Israel och Hamas utvidgades till att även omfatta ett fullskaligt krig mellan Israel och Hezbollah i Libanon, medan Israel och Iran utväxlade massiva avståndsattacker med drönare, robotar och flyg. För första gången någonsin användes en ballistisk robot med flera stridsspetsar i strid, då Ryssland i november besköt den ukrainska staden Dnipro. Roboten var sannolikt inte försedd med någon laddning men detta är en typ av vapen som normalt bestyckas med kärnvapen och som främst förknippas med strategiska kärnvapenattacker. Därför väckte robotattacken särskild uppmärksamhet och massivt fördömande. Irans attack med uppemot 200 ballistiska robotar mot Israel i oktober var den största enskilda attacken med ballistiska robotar i historien men resulterade trots det i begränsade skador. Mot bakgrund av Irans kärnvapenprogram och Israels kärnvapenarsenal pekar utvecklingen i konflikten mellan Iran och Israel mot faran att kärnvapen kan komma till användning.

Sedan den 7 mars är Sverige medlem av Nato och står fullt ut bakom alliansens kärnvapenpolicy. Enligt Natos strategiska koncept är Fördraget om icke-spridning av kärnvapen det ramverk inom vilket alliansen ska främja icke-spridning av kärnvapen, rustningskontroll och riskreducering, med det yttersta syftet att skapa ett säkerhetsläge som är så gynnsamt att en värld utan kärnvapen blir möjlig.

I detta komplexa omvärldsläge bidrog Alva Myrdal-centrum för kärnvapenedrustning vid Uppsala universitet med mångvetenskaplig forskning, utbildning och samverkan kring kärnvapenedrustning i vid bemärkelse, inklusive rustningskontroll och icke-spridning. Flera exempel förtjänar att framhållas. Vi genomförde framgångsrikt vår tredje internationella forskningskonferens. Utbildning bedrevs både vid Uppsala universitet och i form av vår internationella sommarskola i samarbete med SIPRI och Odesa Center for Nonproliferation. Inom ramen för folkbildningssamarbetet med Utrikespolitiska institutet genomfördes föreläsningar särskilt riktade till gymnasieungdomar och på bokmässan. Forskare vid centrumet fortsatte att medverkade i media i hög omfattning. En viktig milstolpe var att en första version av våra nya data på nedrustningsavtal färdigställdes och tillgängliggjordes tillsammans med interaktiva informationsverktyg online.

Verksamheten avseende forskning, utbildning och samverkan med resten av samhället täckte allt från förutsättningarna för rustningskontroll och icke-spridning till utsikterna för nedrustning i ett längre tidsperspektiv. Alva Myrdal-centrum kommer att behålla och utveckla denna breda ansats under kommande år.

Cecilia Wikström
Styrelseordförande
Alva Myrdal-centrum
för kärnvapenedrustning

Erik Melander
Föreståndare
Alva Myrdal-centrum
för kärnvapenedrustning

Bakgrund

Alva Myrdal-centrum för kärnvapennedrustning – The Alva Myrdal Centre for Nuclear Disarmament (AMC) – inrättades av Uppsala universitets rektor den 23 mars 2021 enligt modell centrumbildning utan egen personal (UFV 2020/716). AMC placerades organisatoriskt vid Samhällsvetenskapliga fakulteten/Institutionen för freds- och konfliktforskning (FoK). Ett första sammanträde med styrelsen för AMC ägde rum den 21 juni 2021.

Utbildning

Under vår- och höstterminen 2024 gavs en grundkurs i kärnvapen och nedrustning "Nuclear Weapons and Disarmament" av FoK. Kursen motsvarar 7,5 högskolepoäng och gavs på halvfart kvällstid under våren och på halvfart dagtid under hösten. 40-50 studenter per termin antas till kursen. Kursen planeras att fortsätta ges varje termin. Nästa kurstillfälle är vårterminen 2025.

Majoriteten av studenterna ger kursen betyget "very good" i jämförelse med andra universitetskurser de har tagit. I kursutvärderingarna framhävs ofta mångfalden och kalibern av föreläsare, vilka tar in perspektiv från både akademiska och praktiska områden. Kursen är ovanlig genom att den för samman studenter och lärare från olika fakulteter. Eftersom studenter från exempelvis kärnfysik och freds- och utvecklingsstudier kan komma till kursen med olika förkunskaper relaterade till frågor som kärnenergi, avskräckning och Sveriges medlemskap i Nato så motiveras eleverna att tänka igenom sina egna ståndpunkter mer noggrant, något som har beskrivits av studenter som ögonöppnande.

Under höstterminen 2024 gavs forskningsutbildningskursen *Verifiering av kärnvapenexplosioner* för andra gången vid institutionen för fysik och astronomi. Kursen är en hybridkurs (online och live) på 7,5 högskolepoäng och ges i samarbete mellan AMC och FOI. Fem studenter påbörjade kursen och tre var kvar vid kursens slut. För att få fler studenter att delta och examineras i kursen bör den utvecklas till en ren onlinekurs, med inspelade videoföreläsningar och självdiagnostiska test, som studenten kan göra i eget tempo, i egen tidszon. Kursen avses också konverteras till en masterskurs och erbjudas till verksamma inom CTBTO:s International Monitoring System (IMS) och nationella datacenter. Detta utvecklingsarbete planeras att göras 2025.

För tredje året i rad gavs sommarkursen "Armament and

Disarmament Summer School” i rustning och nedrustning av AMC i samarbete med Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) och Odesa Center for Nonproliferation (OdCNP). Kursen gavs under en vecka i slutet av augusti 2024 till en grupp på 25 personer från 20 olika länder. Kursdeltagarnas återkoppling var mycket positiv. 100% av deltagarna ansåg att kursen hade motsvarat deras förväntningar och 96% att kursen var relevant för deras fortsatta studier eller karriär. Något som särskilt uppskattas är möjligheterna till nätverkande och blandningen av deltagare. Kursen kommer att ges igen sommaren 2025.

Forskning

AMC:s forskningsarbete är centrerat kring åtta arbetsgrupper med olika fokus kopplat till kärnvapennedrustning i vid bemärkelse. Varje arbetsgrupp leds av framstående forskare och består av ett tiotal medlemmar som rekryterats i Sverige och internationellt för att skapa en kritisk massa kring varje tema.

Arbetsgruppernas sammansättning och karaktär skiljer sig från varandra baserat på de olika gruppernas fokus. Detta innebär även att de förväntade resultaten inte är desamma för de olika grupperna. Medan flera av arbetsgrupperna är primärt akademiskt inriktade har arbetsgrupp 5 även ett större fokus på policy, vilket till exempel innebär att de oftare medverkar vid internationella politiska möten och konferenser. Även resultaten från arbetsgrupp 3 har en något annorlunda karaktär då gruppens främsta uppgift är att ta fram nya data och att främja användandet av dessa. Tack vare olikheterna mellan grupperna kan AMC ta ett omfattande grepp om frågor rörande kärnvapennedrustning, icke-spridning och rustningskontroll.

Under år 2024 hade arbetsgrupperna 1-6 sin egen budget. Arbetsgrupp 7 fick endast medel för att kunna anordna sessioner på AMC:s konferens. Arbetsgrupp 8 är nystartad men kommer under 2025 att fungera på samma sätt som grupp 7, det vill säga enbart erhålla medel från AMC för att kunna anordna sessioner på AMC:s konferens.

Under året inleddes en rekrytering av en universitetslektor i freds- och konfliktforskning med inriktning mot kärnvapennedrustning som till 50% ska finansieras av AMC. Sedan tidigare finns en position som universitetslektor i fysik som finansieras av AMC.

Arbetsgrupper

AG1: Att förhandla om kärnvapennedrustning

Leds av Isak Svensson, Dag Hammarskjöld-professor, FoK. Arbetsgruppen studerar internationella förhandlingar om kärnvapen (nedrustning, begränsningar, icke-spridning, provstopp mm) med utgångspunkt i förhandlingsforskning, etc. Sedan 2022 har arbetsgruppen en doktorand knuten till gruppen.

Höjdpunkter i AG1:s arbete 2024 inkluderar:

- Insamling av data om kärnvapenförhandlingar. Gruppen planerar att ha en första komplett datauppsättning om kärnvapenförhandlingar vid slutet av 2024. Datamängderna kartlägger över 1 600 förhandlingsepisoder kopplade till kärnvapen utifrån perspektiven icke-spridning, vapenkontroll eller nedrustning.
- Arbetsgruppen har också varit aktiv i media, framför allt i Sverige. Många av inläggen var kopplade till tillkännagivandet av Nobels fredspris, som hade ett tydligt kärnvapenedrustningsperspektiv.

AG2: Internationella åtgärder för efterlevnad av kärnvapenedrustning

Leds av Peter Wallensteen, professor emeritus, FoK och Stockholm Process on the Implementation of Smart Sanctions (SPITS). Arbetsgruppen tar upp frågor om hur t.ex. internationella inspektioner och sanktioner kan vara effektiva för att minska risken för kärnvapenspridning eller för att upprätthålla nedrustningsavtal.

Höjdpunkter i AG2:s arbete 2024 inkluderar:

- Boken *Sanctions for Nuclear Disarmament and Non-Proliferation: Moving Forward* gavs ut i början av september 2024. Den består av 11 kapitel med bidrag från 12 författare som är medlemmar av AG2.
- Under hösten hölls flera event för att dela insikter från boken om sanktioner, bland annat på Kroc Institute, King's College London och Geneva Graduate Institute.
- Arbetsgruppsmedlem Armend Bekaj skrev ett inlägg på temat "Sanktioner för icke-spridning av kärnvapen" i volymen *Elgar Encyclopedia of International Sanctions*. Volymen beräknas publiceras i slutet av 2024 eller början av 2025.
- Armend Bekaj deltog i ett tvärvetenskapligt symposium om kärnvapenedrustning på University of Bradford
- Arbetsgruppen har blivit inbjudna som medlemmar i den nybildade Working Group on Nuclear Disarmament Education, koordinerad av Reppy Institute, och deltog i ett inledande möte.
- Deltog vid UNODA:s konsulterande möte med civilsamhällesorganisationer lett av Izumi Nakamitsu den 10 oktober i New York.

Erik och arbetsgruppsledare utanför UD, 11 november 2024

AG3: Data om kärnvapenrivalitet, förhandlingar och avtal

Leds av Magnus Öberg, forskningsledare för Uppsala konfliktdataprogram (UCDP), och Margareta Sollenberg, FD och biträdande forskningsledare vid Uppsala konfliktdataprogram (UCDP). Arbetsgruppen arbetar med att ta fram detaljerade data om rivalitet, kriser, förhandlingsprocesser och avtal mellan kärnvapenmakter (potentiella, historiska och nutida) för att möjliggöra nyanserade systematiska jämförande studier av hinder och möjligheter för nedrustning, samt risker för spridning och användning av kärnvapen. Arbetet utförs i samarbete med UCDP.

Höjdpunkter i AG3:s arbete 2024 inkluderar:

- AMC data, hemsidan för de nya datamängderna om avtal kopplade till kärnvapenedrustning, lanserades. Hemsidan inkluderar en dataportal, visualiseringsverktyg, avtalsprofiler och en databas för avtalstexter.
- En första version av avtalsdatamängderna Weapons and Facilities Dataset, the Consultations and Mechanism dataset, Demonstrated Compliance Dataset, och the Verified Compliance Dataset släpptes tillsammans med tillhörande kodböcker.
- 2024 års AMC Encyclopedia of Arms Control Agreements publicerades på AMC Datas hemsida.

- En presentation av AMC Data och datamängderna om avtal och förhandlingar hölls tillsammans med AG1 under AMC:s konferens i juni.
- Arbetsgruppen organiserade en session kallad "Ukraine and the nuclear threat" på konferensen.

AG4: Teknisk verifikation och monitorering

Leds av Peter Andersson, universitetslektor, IFA. Inom avdelningen för tillämpad kärnfysik bedrivs bland annat forskning i syfte att stödja det internationella samfundet med tekniska lösningar för att säkerställa att kärnmaterial inte avleds från den fredliga kärnbränslecykeln. Arbetet inriktas bland annat på verifiering av använt kärnbränsle, detektorsystem för kärnvapendetonationer, och kommande nya kärnenergisystem som både kan utgöra en utmaning för icke-spridning av klyvbart material och erbjuda en lösning för att förstöra kärnvapenmaterial.

Höjdpunkter i AG4:s arbete 2024 inkluderar:

- Ett nytt projekt med namnet *Coincidence Spectrometry for Radionuclide Monitoring (CoSpeR)* startade i samarbete med FOI. Syftet är att undersöka hur koincidensmetoder kan användas i radionuklidmonitorering för att förbättra känsligheten i detektion av kärnvapentester. Under våren togs en snabb prototypuppställning fram, GeCo, och användes för att mäta på luftfilter och kalibreringspreparat från FOI. En postdoc, Shabir Dar, anställdes under oktober 2024 för att förstärka projektet.
- Inom bränslecykelmodellering har två projekt genomförts under året:
 - En studie av plutoniumproduktion med Nordkoreas nya reaktor ELWR genomfördes i samarbete med VERTIC. I studien kombineras reaktor och bränslecykelmodellering med en tidsserie av satellitobservationer, för att identifiera om reaktorn används för elproduktion eller för produktion av vapengradigt plutonium. En journalartikel är under färdigställande. Preliminära resultat presenterades på AMC:s årliga konferens.
 - En undersökning av Pakistans produktion av fissilt material har genomförts av Max Scholtz (RWTH Aachen University) et al., med flera medförfattare från AMC-AG4. Under året publicerades slutsatser om konsekvenser av uranbrist i Pakistans bränslecykel i *Science & Global Security*.
- I samarbete med KTH startades och genomfördes under 2024 en görbarhetsstudie på avveckling av militära lager av fissilt plutonium med hjälp av blykylda reaktorer. Viktiga parametrar för disposition av plutonium undersöktes. Även plutoniumets inverkan på reaktordynamik och -säkerhet

undersöktes. Resultaten presenterades på AMC:s årliga konferens, en journalartikel är under färdigställande.

- AMC-AG4 har genomfört en studie i nukleär arkeologi med målet att använda tritiumaktivering för att verifiera historisk plutoniumproduktion i tungvattenreaktorer. Undersökningen gav ett positivt resultat då tritiummonitoreringens resultat grovt överensstämde med arkivdata på härdladdning och effekthistorik. En journalartikel kommer färdigställas under 2025.
- AMC-AG4 har påbörjat ett forskningsprojekt inom verifiering av avveckling av kärnstridsspetsar. Detta syftar till att identifiera utmaningar och lösningar, i synnerhet mättekniker som är tillämpbara i avvecklingscykeln. Detta görs i samverkan med International Partnership on Nuclear Disarmament Verification (IPNDV), där Peter Andersson från AMC-AG4 är delegat sedan våren 2024. Vid AMC:s konferens presenterade Débora Trombetta från AMC-AG4 resultat från deltagande i en mätkampanj organiserad av SCK-CEN i samarbete med IPNDV-partners.
- En fallstudie av utvalda stater med historiska kärnvapenprogram gjordes för att beskriva och analysera deras motiv för att följa uranvägen, plutoniumvägen eller båda. Arbetet presenterades på AMC:s årliga konferens.
- E-modulen *Nuclear Weapons I: Technology, Materials, Testing, Monitoring* utvecklades åt EUNPDC.

AG5: Kärnvapenedrustning i politiskt beslutsfattande och folkrätt

Leds av Dr Sibylle Bauer, Director of Studies for Armament and Disarmament, SIPRI, och Dr Wilfred Wan, Director of Weapons of Mass Destruction Programme, SIPRI. Arbetsgruppen behandlar det folkrättsliga ramverket med multilaterala avtal som icke-spridningsfördraget, provstoppsavtalet, zonavtal samt frågor som rör kärnvapen där internationella förhandlingar inte har inletts (t.ex. tillverkning av särskilt klyvbart material). Även de bilaterala överenskommelserna om strategisk rustningskontroll mellan USA och Ryssland studeras.

Höjdpunkter i AG5:s arbete 2024 inkluderar:

- En workshop på temat "Diversifying Nuclear Disarmament Education" hölls på SIPRI den 17 juni, med 17 deltagare från olika discipliner, länder och regioner.

- Medlemmar i gruppen talade vid flera sidoevenemang vid NPT Preparatory Committee i Genève (juli) och UNGA:s första kommitté i New York (oktober). Ämnen som berördes inkluderade AI, kärnteknisk risk och avskräckning.
- Deltagande i bland annat CNS-workshopen "Towards the 2024 NPT Preparatory Committee Session" i Annecy (mars), Vienna Centers workshop "Multilateral Nuclear Diplomacy in Turbulent Times" i Krems (juni), EUNPDC:s konferens i Bryssel (november), Wilton Park-konferensen "Supporting NPT Diplomacy Towards the 2026 Review Conference" (december).
- Gruppmedlemmar publicerade bland andra onlineuppsatsen "Synergies between women, peace and security and the governance of WMD", policyartikeln "Escalation Risks at the Space-Nuclear Nexus" och policyartikeln "Reducing the Role of Nuclear Weapons in Military Alliances".

AG6: Rustningskontroll, icke-spridning och nedrustning av kärnvapen

Leds av Thomas Jonter, professor i internationella relationer vid Stockholms universitet och gästprofessor vid FoK. Arbetsgruppen studerar kärnvapenedrustning, icke-spridnings- och anskaffningsstrategier, samt styrning och kontroll av klyvbart material.

Höjdpunkter i AG6:s arbete 2024 inkluderar:

Två workshoppar hölls med syfte att nå ut med forskningen till praktiker:

- "NATO, Nuclear Disarmament, Arms Control, and the Nordic Region" hölls i april med forskare från Finland, Norge och Sverige.
- "Nuclear Disarmament within NATO - Past Experiences and Future Opportunities" hölls i november med diplomater från svenska UD och forskare från Sverige, Finland, Norge och Danmark. Båda evenemangen hölls i samarbete med Utrikespolitiska institutet (UI).

Arbetsgruppen organiserade och deltog i fyra sessioner på AMC:s konferens. Sessionerna hade följande teman:

- The Creation of the NPT Regime Revisited: The Role of Non-Aligned States;
- Nuclear arms control and verification;
- The NATO enlargement and the Nordic states' perspective on nuclear weapons;

- Keynote conversation: Prospects for Arms Control in Difficult Times – Perspectives from Different Parts of the World.
- Fem artiklar publicerades av arbetsgruppens medlemmar. Se publikationslistan på följande sida för detaljer.

AG7: Kärnvapenedrustning: Vetenskap, teknologi och geopolitik

Leds av Masako Ikegami, professor vid institutionen för innovationsvetenskap och vid institutionen för värde- och beslutsvetenskap, Tokyo Institute of Technology. Arbetsgruppen har en tvärvetenskaplig sammansättning av medlemmar och fokuserar på effekterna av vetenskap, teknik och geopolitik på militära angelägenheter. Avsikten är att granska dynamiken för kärnvapenspridning och kapprustning regionalt och globalt, i syfte att identifiera sätt att bryta denna trend och vända riktningen mot global nedrustning. Då arbetsgruppen inte erhåller årliga finansiella medel från AMC är deras ambition mer begränsad än arbetsgrupperna 1-6 och arbetsgruppen kommer främst att bidra till AMC:s arbete genom att organisera sessioner vid den årliga konferensen.

Höjdpunkter i AG7:s arbete 2024 inkluderar:

- Arbetsgruppen organiserade sessionerna *Nuclear Security in the Era of Unconventional War* och *Missile Proliferation in Asia: Envisioning a New INF Treaty* under AMC-konferensen.
- Konferenssessionen *Fissile Material Issues in the Era of Nuclear Renaissance* organiserades tillsammans med AG4.

AG8: Internationell AI-styrning

Under hösten 2024 instiftades en åttonde arbetsgrupp ledd av Sophia Hatz, docent vid FoK. Denna grupp kommer att undersöka riskerna på samhällsnivå av avancerad AI, och dra paralleller med kärnteknikens transformativa karaktär och karaktär av att kunna användas både militärt och icke-militärt. Då arbetsgruppen inte erhåller årliga finansiella medel från AMC är deras ambition mer begränsad än arbetsgrupperna 1-6 och arbetsgruppen kommer främst att bidra till AMC:s arbete genom att organisera sessioner vid den årliga konferensen.

Årlig konferens

Centrumets tredje årliga konferens genomfördes i hybridformat i juni 2024. Paneler för presentation och diskussion av forskningsstudier och policyfrågor organiserades. Under två dagar hölls 31 sessioner med bidrag från drygt 90 talare. Runt 140 deltagare fanns på plats och ytterligare drygt 20 personer deltog på distans.

Nya datamängder

Under 2024 fortsatte arbetet med att utveckla datamängder med fokus på avtal och förhandlingar avseende kärnvapennedrustning i vid bemärkelse. Datamängderna om avtal finns tillgängliga via hemsidan AMC Data som lanserades i juni och som presenterades vid konferensen. En första version av datamängderna om förhandlingar väntas vara klara till årsskiftet.

Publikationer

Följande texter kopplade till AMC:s arbete publicerades under 2024:

- A. Bekaj och P. Wallensteen (red) (2024) *Sanctions for Nuclear Disarmament and Non-Proliferation: Moving Forward*. London: Routledge.
- E. Andersson Sundén m.fl., "GeCo: A gamma-ray spectroscopy system for evaluation of coincidence methods in radionuclide monitoring", presenterad vid AMC Annual conference 2024, 18-19 June, 2024, Uppsala, Sweden, 2024. Åtkomstdatum: 11 november 2024. [Online]. Tillgänglig vid: <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-539373>
- C. Gustavsson, P. Andersson, E. Branger, G. Christopher, D. Schmerler, och H. Wingo, "Modelling fissile production in the Experimental Light Water Reactor (ELWR) of DPRK", presenterad vid AMC Annual conference 2024, 2024. Åtkomstdatum: 11 november 2024. [Online]. Tillgänglig vid: <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-536937>
- M. Schalz, E. Branger, M. Götsche, S. Grape, och C. Gustavsson, "Assessing Pakistan's Fissile Material Production", *Sci. Glob. Secur.*, vol. 0, nr 0, s. 1–26, doi: 10.1080/08929882.2024.2409524.
- F. Dehlin, A. D. Pérez-Valseca, M. Preston, C. Gustavsson, P. Andersson, och P. Olsson, "Plutonium disposal in the Lead-cooled Fast Reactor SUNRISE-LFR".
- C. Gustavsson, P. Andersson, E. Branger, och S. Grape, "Exploring methods to reconstruct historic reactor operation", presenterad vid AMC Annual conference 2024, 2024. Åtkomstdatum: 11 november 2024. [Online]. Tillgänglig vid: <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-536938>
- D. Trombetta, A. Göök, E. Branger, P. Andersson, och S. Grape, "Assessment of a liquid organic scintillation detector for fast neutron measurements in the context of verification of nuclear weapon dismantlement", presenterad vid AMC Annual conference 2024, 18-19 June, 2024, Uppsala, Sweden, 2024. Åtkomstdatum: 11 november 2024. [Online]. Tillgänglig vid: <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-539379>

- S. Grape, E. Branger, R. Kelley, och V. Fedchenko, "Exploring reasons behind the development of uranium and plutonium based nuclear weapons in states", presenterad vid AMC Annual Conference 2024, 2024. Åtkomstdatum: 13 november 2024. [Online]. Tillgänglig vid: <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-536178>
- W. Wan, "Synergies between women, peace and security and the governance of WMD", 8 oktober 2024. Åtkomstdatum: 22 november 2024. Tillgänglig vid: <https://www.sipri.org/commentary/essay/2024/synergies-between-women-peace-and-security-and-governance-wmd>
- N. Raju och W. Wan, "Escalation Risks at the Space–Nuclear Nexus", februari 2024, Stockholm: SIPRI. Åtkomstdatum: 22 november 2024. Tillgänglig vid: <https://www.sipri.org/publications/2024/policy-reports/escalation-risks-space-nuclear-nexus>
- T. Erästö, "Reducing the Role of Nuclear Weapons in Military Alliances", juni 2024, Stockholm: SIPRI. Åtkomstdatum: 22 november 2024. Tillgänglig vid: <https://www.sipri.org/publications/2024/sipri-insights-peace-and-security/reducing-role-nuclear-weapons-military-alliances>
- Mark Bell, "Plus ça change, plus c'est lame me chose: The Old Lessons about Nuclear Weapon being Re-Observed in Ukraine". *H-Diplo*. 2024.
- Mark Bell, "The Russia-Ukraine War and Nuclear Weapons: Evaluating Familiar Insights". *Journal for Peace and Nuclear Disarmament*, 1–15, 2024.
- Emma Rosengren & Tapio Juntunen, "Naturalising nuclear deterrence. A comparative analysis of Finnish and Swedish discourses on nuclear weapon politics", 2016–22 *Nordic Review of International Studies*. 2024.
- Thomas Jonter and Emma Rosengren, "Advocating nuclear disarmament as NATO members – lessons from the past and possible routes ahead for Finland and Sweden" *H-Diplo* 2024.
- Thomas Jonter and Emma Rosengren, "Sverige, kärnvapen och nedrustning: Är nedrustningspolitik fortsatt förenlig med ett NATO-medlemskap?" In Linus Hagström (Ed.), *Är Sverige säkert nu? Perspektiv på Nato och svensk säkerhetspolitik*. Carlsson förlag 2024.
- Thomas Jonter, "Sweden: Nuclear Acquisition or Disarmament" in Lottaz, Pascal & Iwama, Yōko (red.), *Neutral Europe and the Creation of the Nonproliferation Regime: 1958–1968*, Routledge, Abingdon, England, 2024.

Samverkan

Under hösten 2024 fortsatte folkbildningssamarbete med Utrikespolitiska Institutet (UI) om olika aspekter av kärnvapen och nedrustning. Projektet innefattade två seminarier på Bokmässan i Göteborg, deltagande i en av UI:s gymnasiedagar och ett poddavsnitt.

Under Almedalsveckan höll AMC:s föreståndare och en av arbetsgruppsledarna en presentation på temat *Hur ser utvecklingen i omvärlden ut avseende krig och kärnvapenhot? Hur kan man tänka om framtiden?*. Föreståndaren bjöds även in till ett möte med representanter från USA:s ambassad där AMC:s arbete diskuterades.

Under 2024 deltog forskare knutna till AMC i flera medieframträdanden, bland annat i SVT, BBC, Svenska YLE, Forskning och Framsteg, Utrikesmagasinet och Mänsklig säkerhet. Medieförfrågningarna relaterade främst till Rysslands invasion av Ukraina och Nobels fredspris till Nihon Hidankyo.

FoK:s podd *Researching Peace* publicerade under året ytterligare ett avsnitt med fokus på kärnvapenedrustning och AMC:s arbete. Gäst är Ludovica Castelli, doktorand vid University of Leicester och forskare inom deras projekt "The Third Nuclear Age". Podden är Uppsala universitets enda samhällsvetenskapliga podd och den enda fredsforskningspodden i Sverige. Arbetsgruppsledarna Thomas Jonter och Peter Wallensteen gästade i november Uppsala universitets Forskarpodden, där de samtalande om "Det nya kärnvapenhotet".

AMC samverkade med andra statliga aktörer, främst FOI och UD, med verksamhet inom området för att undvika duplicering av redan pågående forskning och för att diskutera hur AMC kan ge tvärvetenskapligt stöd till policyarbetet på nedrustningsområdet. Under året träffade föreståndaren och forskare från AMC representanter från UD:s Enhet för nedrustning, icke-spridning och exportkontroll

(UD-NIS) vid två tillfällen för att uppdatera UD-NIS om centrets arbete och för att få en förståelse för enhetens prioriteringar och behov. Dessutom deltog representanter för UD-NIS i AG6:s workshop "Nuclear Disarmament within NATO - Past Experiences and Future Opportunities" i november.

AMC samverkade med enskilda organisationer och civilsamhället, däribland Svenska Läkare mot Kärnvapen, Svenska FN-förbundet, och Folk och Försvar, för att diskutera hur AMC kan bidra till att öka den allmänna medvetenheten om nedrustning, till offentlig debatt om nedrustningsarbetets utmaningar, och till utbyte av kunskap.

AMC tog emot besök från moderaternas ledamöter i utrikesutskottet, UD-NIS, Mexikos ambassadör Alejandro Alday González och Uppsala kommun. AMC

presenterade även sin verksamhet för EU-ambassadörerna vid deras besök till Uppsala i april. Föreståndaren deltog i en diskussion om nedrustning under en middag i den japanske ambassadörens residens i samband med ett besök i Sverige av Japans ambassadör till nedrustningskonferensen i Genève. Under ett besök av utrikesutskottet till Uppsala universitet presenterade föreståndaren AMC.

AMC fortsätter att hålla hemsidan uppdaterad med information om centrumets arbetsgrupper, dess forskning och dess samverkansarbete. Via X och LinkedIn publicerar AMC kontinuerligt information om centrumets verksamhet.

Peter Wallensteen talar på Gymnasiedagen, 9 oktober 2024

Ledning och administrativt stöd

Att vara föreståndare för AMC är ett uppdrag på 50% av heltid. Föreståndaren leder, företräder och utvecklar fortlöpande centrumets verksamhet, samt ansvarar för intern styrning och kontroll.

Föreståndaren svarar inför AMC:s styrelse och är huvudföredragande i styrelsen. Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med centrumets syfte. Styrelsen sammanträdde vid fyra tillfällen under 2024.

AMC har en administratör på heltid. Administratören har anställning vid värdinstitutionen och prefekten för FoK är chef med arbetsgivaransvar.

FoK har en kommunikatör på heltid. AMC finansierar och tar i anspråk 25% av kommunikatörens arbetstid. Prefekten för FoK är chef med arbetsgivaransvar.

Ekonomi

Finansiering av AMC sker genom anslag från regeringen, samt med medel från rektor för Uppsala universitet. Uppsala universitets gemensamma samfinansiering av AMC om 5 Mkr årligen från och med 2022 beslutades i Uppsala universitets verksamhetsplan. Av medlen från rektor förbrukades drygt 4,97 Mkr under 2024 och återstoden, d.v.s. knappt 30 tkr, förs över till budgeten för 2025. Dessutom förbrukades 4,46 Mkr som överförts från 2023.

Det årliga anslaget från regeringen var 8,5 Mkr år 2024. Hela anslaget förbrukades under året.

AMC:s arbetsgrupper sökte ytterligare finansiering för att utöka forskningsmedlen till deras förfogande. Se Appendix 1.

APPENDIX 1.

Ansökningar om extern finansiering av forskningsprojekt			
Projekt	Finansiär	Utfall	Ansvarig sökande
Artificial Intelligence and International Security: Risks, Governance, and Paths to International Peace	Wallenberg AI, Autonomous Systems and Software Program – Humanity and Society (WASP-HS)	Beslut under 2025	Sophia Hatz
The Sanctions Addition to AMC Agreement Data Set	Kansliet för humaniora och samhällsvetenskap	Beslut under 2025	Armend Bekaj
Att bli av med bomben: en undersökning av belöningar som ett sätt att nå nedrustning och hindra spridning av kärnvapen	Riksbankens jubileumsfond	Avslogs	Armend Bekaj
The Sanctions Addition to AMC Agreement Data Set	Kansliet för humaniora och samhällsvetenskap	Avslogs	Armend Bekaj